

Kristin Hannah • ZIMSKI VRT

Naslov izvornika
Kristin Hannah
Winter Garden

Copyright © 2010 by Kristin Hannah

KRISTIN HANNAH

Zimski vrt

Prevela s engleskoga
Sabine Marić

*Mom suprugu Benjaminu, kao uvijek;
mojoj majci — da sam barem čula više tvojih životnih priča
kad sam imala priliku;
mom ocu i Debbie — hvala za putovanje mog života i
sjećanja koja će potrajati još duže; i
mom voljenom Tuckeru — toliko sam ponosna na tebe.*

Ne, ovo nisam ja, ovo netko drugi stradava.
ja tako ne bih mogla, a to što se zbilo,
neka crna sukna pokriju,
i neka odnesu fenjeri...
Noć.

ANA AHMATOVA

---

* Citat prema »Tri jeseni: pjesme i sjećanja«, prev. Fikret Cacan, Zagreb: Fidas, 2002.
– nap. prev.

Prolog

1972.

U zimsko vrijeme kad je svaki dah ostavljao vidljiv trag, na obali moćne rijeke Columbia mirovao je voćnjak zvan Belye Nochi. Uspavana stabala jabuke prostirala su se dokle god je pogled sezao, a njihovo čvrsto korijenje savijalo se duboko u hladnoj, plodnoj zemlji. Dok je temperatura padala, a boje nestajale sa zemlje i neba, bijeli krajolik stvarao je neku vrstu zimske sljepoće; dani se nisu razlikovali. Sve se smrzavalo i postajalo krhko.

Nigdje nisu hladnoća i tišina bile toliko uočljive kao u domu Meredith Whitson. S dvanaest je već bila otkrila prazan prostor koji se nakupljao među ljudima. Željela je da njezina obitelj nalikuje na one s televizije, gdje je sve djelovalo savršeno i gdje su svi bili složni. Nitko, čak ni njezin voljeni otac nije shvaćao koliko se često osjeća usamljenom između ova četiri zida, koliko nevidljivo.

No sve će se to promijeniti sutra navečer.

Smislila je savršen plan. Napisala je komad prema majčinoj bajci, a predstaviti će ga na godišnjoj božićnoj zabavi. Upravo takva situacija bila bi uobičajena za obitelj u seriji *The Partridge Family*.

»Zašto ja ne mogu biti zvijezda?« cvileći je rekla Nina. Otkad je Meredith završila rukopis, to je bio barem deseti put da je postavila to pitanje.

Meredith se okrenula na stolcu i pogledala svoju devetogodišnju sestru koja je čučala na drvenom podu njihove sobe i na staroj plahti crtala neprepoznatljiv dvorac boje metvice.

Meredith je zagrizla donju usnu kako se ne bi namrgodila. Dvorac je bio previše neprepoznatljiv, nimalo pravilan. »Moramo li opet o tome razgovarati, Nina?«

»Ali *zašto* ja ne mogu biti seoska djevojka koja se udaje za princa?«

»Znaš zašto. Jeff glumi princa, a ima trinaest godina. Izgledala bi budalasto kraj njega.«

Nina je stavila kist u praznu limenku od juhe i sjela na pete. Sa svojom kratkom crnom kosom, sjajnim zelenim očima i blijedom kožom izgledala je poput savršene male vile. »Mogu li biti seoska djevojka sljedeće godine?«

»Dogovoreno.« Meredith se nasmiješila. Sviđala joj se ideja da je možda začetnik obiteljske tradicije. Svi njezini prijatelji imali su tradicije, ali ne i Whitsoni; oni su oduvijek bili drugačiji. Nije bilo rijeke rođaka koja ih je posjećivala za praznike, nije bilo purice na Dan zahvalnosti ili šunke na Uskrs, nije bilo molitvi koje se izgovaralo. Do vraga, oni nisu znali ni koliko im mama ima godina.

To je bilo zato što je Ruskinja, i sama u ovoj zemlji. Ili je barem tako tvrdio otac. Mama gotovo uopće nije govorila o sebi.

Kucanje na vratima iznenadilo je Meredith. Digla je pogled baš u trenutku kad su Jeff Cooper i njezin otac ulazili u sobu.

Meredith se osjećala poput jednog od onih dugačkih, mlitavih balona koji se polagano pune zrakom, mijenjajući oblik sa svakim dahom, a u ovom slučaju je Jeff Cooper bio dah. Bili su najbolji prijatelji od četvrtog razreda, no odnedavno se osjećala drugačije u njegovoj blizini. Uzbudljivo. Ponekad kad bi je pogledao jedva je mogla disati. »Stigao si u pravo vrijeme za probu.«

Uputio joj je jedan od onih smiješaka od kojih bi joj stalo srce. »Samo nemoj reći Joeyju i dečkima. Uništiti bi me svojim komentarima.

»Što se tiče proba«, rekao je otac stupivši naprijed. Još uvijek je bio u radnoj odjeći, smeđem ležernom odijelu s narančastim šavovima. Bilo je začudno što se ni ispod njegovih gustih crnih brkova ni u očima nije skrivao osmijeh. Pružio je rukopis. »Ovo je komad koji ćete izvesti?«

Meredith se digla sa stolca. »Što misliš, hoće li joj se svidjeti?«

Nina je ustala. Njezino srcoliko lice bilo je neuobičajeno ozbiljno. »Hoće li?«

Njih troje gledali su se iznad površine koju je pokrivao zeleni dvorac u Picassovu stilu i kostimi koji su bili položeni na krevet. Istina koju su razmijenili samo pogledima glasila je da je Anja Whitson bila hladna žena; sva toplina koju je imala bila je usmjerena prema suprugu. Neobično malo stizalo je do njezinih kćeri. Kad su bile mlade, otac se pokušavao pretvarati da je drugačije, pokušavao im je preusmjeriti pažnju poput mađioničara, hipnotizirajući ih sjajem svoje ljubavi, ali kao što je slučaj sa svim iluzijama, istina se naposljetku otkrila.

Zato su svi znali kakvo je pitanje Meredith postavila.

»Ne znam, Meredoodle«, rekao je otac, posegnuvši u džep za cigaretama. »Priče tvoje majke — «

»Obožavam kad ih priča«, rekla je Meredith.

»Samo tada doista razgovara s nama«, dodala je Nina.

Tata je zapalio cigaretu i stisnutih smeđih očiju zurio u njih kroz vrtlog sivog dima. »Da«, rekao je, izdahnuvši. »Samo...«

Meredith mu se približavala, pažljivo kako ne bi stala na crtež. Razumjela je njegovo oklijevanje; nitko od njih nikad nije znao što će mamu razveseliti, ali ovaj put je Meredith bila uvjereni da zna odgovor. Ako je mama voljela ijednu stvar onda je to bila bajka o bezbrižnoj seoskoj djevojci koja se usudila zaljubiti u princa. »Traje samo deset minuta, tata. Mjerila sam vrijeme. Svima će se svidjeti.«

»U redu onda«, rekao je naposljetku.

Osjetila je val ponosa i nade. Ovaj put neće provesti zabavu u nekom sjenovitom kutku dnevne sobe ili u kuhinji perući suđe.

Umjesto toga, bit će u središtu majčine pažnje. Ovaj komad će dokazati da je Meredith čula svaku dragocjenu riječ koju joj je mama ikad rekla, čak i one koje su se izgovarale nježno, u mraku, u vrijeme pričanja priča.

Sljedećih sat vremena, Meredith je vodila svoje glumce kroz komad, iako je samo Jeff trebao pomoć. Ona i Nina su godinama slušale tu bajku.

Nakon što su probe završile i svatko otišao svojim putem, Meredith je nastavila raditi. Izradila je znak na kojem je pisalo SAMO JEDNA IZVEDBA: VELIČANSTVEN KOMAD ZA BLAGDANE. Retuširala je naslikani zastor (nije se mogao posve srediti; Nina je uvijek prelazila crtu pri bojenju), te ga potom smjestila u dnevni boravak. Kad je scena bila gotova, dodala je ukrasne šljokice na baletnu suknjicu od tila pretvorenu u haljinu za princezu koju će nositi na kraju. Bilo je gotovo dva sata poslije ponoći kad je otišla na spavanje. Čak je i tad bila uzbuđena, potrajalo je dok je zaspala.

Činilo se da je sljedeći dan tekao polagano, no naposljetku su u šest sati počeli stizati gosti. Nije bila gužva, došlo je uobičajeno društvo: muškarci i žene koji su radili za voćnjak i njihove obitelji, nekoliko susjeda, i tatina jedina živuća rođakinja, njegova sestra Dora.

Meredith je sjedila na vrhu stepenica zureći prema ulaznim vratima. Nije mogla a da stopalom ne tapka po stepenici, pitajući se kad može krenuti.

Baš kad je htjela ustati, čula je zveketanje, klepetanje.

O, ne. Skočila je na noge i jurnula niz stepenice, ali već je bilo prekasno.

Nina je bila u kuhinji i metalnom žlicom udarala po loncu uzvikujući: »Neka zabava počne!« Nitko kao Nina nije znao ukrasti svjetla reflektora.

Dok su se gosti selili iz kuhinje u dnevni boravak gdje je slika dvorca visjela s kino-platna s metalnim okvirom kraj masivnog kamina, čuo se pokoji smijeh. Na desnoj strani stajalo je božićno drvece ukrašeno kupovnim svjećicama i ukrasima koje su Nina i

Meredith izradile tijekom godina. Ispred platna nalazila se njihova »pozornica«: mali drveni most postavljen na podu od iverice i ulična svjetiljka od kartona s ručnom svjetiljkom zalijepljenom ljepljivom trakom za vrh.

Meredith je prigušila svjetlo u prostoriji, upalila ručnu bateriju i sklonila se iza naslikanog zastora. Nina i Jeff već su bili tamo u svojim kostimima.

Zastor im je samo donekle nudio privatnost. Kad bi se nagnula u stranu, mogla je vidjeti nekoliko gostiju, kao i oni nju, no ipak se činilo da su odvojeni. Kad je sve utihnulo u sobi, Meredith je duboko udahнула i počela s pričom koju je pisala toliko pomno: »Njezino ime je Vera, ona je siromašna seoska djevojka, nitko. Ona živi u čarobnom carstvu zvanom Snježna kraljevina, no njezin voljeni svijet nestaje. Zlo je došlo u zemlju, kotrlja se kaldrmom u crnim kočijama koje je poslao mračni, zli vitez koji sve želi uništiti.«

Meredith je izašla na pozornicu i nastojala da se pritom ne spotakne o svoju dugačku, slojevitu suknju. Pogledom je prešla preko gostiju i u dnu prostorije ugledala majku, nekako usamljenu čak i u ovom mnoštvu, i njezino lijepo lice zamagljeno dimom cigarete. Ovaj put je gledala izravno u Meredith. Napokon.

»Dođi, sestrice«, glasno je rekla Meredith približavajući se uličnoj svjetiljki. »Neće nas zaustaviti ova hladnoća.«

Nina je izašla iza zastora. Odjevena u otrcanu spavaćicu s maramom koja joj je pokrivala kosu, pogledala je Meredith kršeći ruke. »Misliš li da je to Crni vitez?« praktički je uzviknula i izazvala val smijeha među mnoštvom, te se odmah potom nasmiješila. »Zar je zbog njegove zle čarolije toliko hladno?«

»Ne. Ne. Smrzavamo se jer smo izgubile oca. Kad će se vratiti?« Meredith je pritisnula nadlanicu o čelo i dramatično uzdahnula. »Kočija ima posvuda ovih dana. Crni vitez je sve moćniji... ljudi se pretvaraju u dim pred našim očima...«

»Pogledaj«, rekla je Nina i upirala prstom prema naslikanom dvorcu. »To je princ...« Uspjela je zvučati gotovo uzvišeno.

Jeff je zauzeo svoje mjesto na maloj pozornici. U svom plavom sportskom kaputu i trapericama s jeftinom zlatnom krunom na plavoj kosi, bio je toliko zgodan da je Meredith na trenutak zaboravila svoj tekst. Znala je da je zbunjen i da mu je neugodno — to je bilo očito zbog crvenih obraza — no ipak je bio tu i dokazao koliko je dobar prijatelj. Smiješio joj se kao da je ona doista princeza.

Pružio joj je par svilenih ruža. »Imam dvije ruže za tebe«, rekao je Meredith dok mu je pucao glas.

Dodirnula mu je ruku, no prije negoli je izgovorila svoj tekst, čuo se glasan prasak.

Meredith se okrenula, ugledala majku kako stoji usred mnoštva, nepomično, blijeda lica, plamtećih plavih očiju. Krv je kapala s njezine ruke. Razbila je čašu za koktel i čak je odavde Meredith mogla vidjeti kako jedan komad strši iz majčinog dlana.

»Dosta«, oštro je rekla njezina majka. »Ovo i nije baš razonoda primjerena zabavi.«

Gosti nisu znali što da učine; neki su ustali, neki su ostali sjediti. Soba je utihnula.

Tata se uputio prema mami. Stavio je ruku oko nje i stisnuo uza se. Barem je pokušavao; nije se htjela poviti ni za njega.

»Ali...« Meredith nije znala u čemu je pogriješila.

»Nisam vam trebala pričati te besmislene bajke«, rekla je mama oštrim ruskim akcentom punim gnjeva. »Zaboravila sam koliko romantične i praznoglave mogu biti djevojčice.«

Meredith je bila toliko ponižena da se nije mogla ni pomaknuti.

Vidjela je kako otac vodi majku u kuhinju, gdje ju je vjerojatno odmah odveo do sudopera i počeo čistiti njezinu ruku. Gosti su odlazili kao da se nalaze na Titaniku, jurili su prema čamcima za spašavanje smještenim s one strane ulaznih vrata.

Samo je Jeff pogledao Meredith. Mogla je vidjeti koliko je bio zbunjen zbog nje. Osjećala je mučninu u želucu zbog sažaljenja u njegovim očima. Krenuo je prema njoj, te još uvijek držao dvije ruže. »Meredith —«

Progurala se kraj njega i istrčala iz prostorije. Na kraju hodnika, u sjenovitom uglu, naglo se zaustavila i stajala tamo, teško dišući, s očima koje su pekle od suza. Kao da stiže iz daleka, čula je očev glas koji je dolazio iz kuhinje; pokušavao je smiriti svoju gnjevnu ženu. Minutu kasnije zatvorila su se vrata uz škljocaj. Zнала je da je Jeff otišao kući.

»Što si učinila pogrešno?« tiho je pitala Nina dok joj je prilazila.

»Tko zna?« rekla je Meredith, brišući suze. »Ona je prava kučka.«

»To je ružna riječ.«

Meredith je čula kako Ninin glas podrhtava i znala je koliko se trudila da ne zaplače. Posegnula je za njezinom rukom i držala je.

»Što da učinimo? Trebamo li joj reći da nam je žao?«

Meredith je pomislila na posljednji put kad je izludila mamu i rekla joj da joj je žao. Čvršće je stisnula Nininu ruku. »Nije ju briga. Vjeruj mi.«

»Što ćemo onda učiniti?«

Meredith se pokušavala osjećati zreloom kao tog jutra, no njezino je samopouzdanje nestalo. Zнала je što će se dogoditi. Tata će smiriti mamu, zatim će doći u njihovu sobu, nasmijati ih, držati ih u svojim velikim, snažnim rukama i reći da ih mama doista voli. Kad bi završio sa šalama i pričama, Meredith je očajnički željela vjerovati u to. Ponovno. »Znam što ću učiniti«, rekla je, prolazeći kroz vrata u smjeru kuhinje dok nije mogla vidjeti majčin bok — njezinu tanku crnu baršunastu haljinu, njezinu blijedu ruku, i njezinu sijedu, sijedu kosu. »Nikad više neću slušati njezine glupe bajke.«

Bajke su više nego istinite,
ne zato što nam govore da postoje zmajevi,
nego zato što nam govore da ih možemo pobijediti.

G. K. CHESTERTON

Prvo poglavlje

2000.

Izgleda li ovako život u četrdesetoj? Doista? Meredith je prošle godine prestala biti gospođica, te postala gospođa. Samo tako, bez prijelaznog razdoblja. Još gore, koža joj je počela gubiti elastičnost. Sićušne bore zamijenile su mjesta koja su nekoć bila glatka. Njezin vrat bio je deblji, bez sumnje. Još nije posijedjela; to je bila jedina blagodät. Njezina kestenjasta kosa, praktična bubikopf frizura do ramena, još uvijek je bila gusta i sjajna. No otkrivale su je oči. Izgledala je umorno. Ne samo u šest ujutro.

Okrenula se od ogledala, svukla svoju staru majicu i obukla crnu trenirku, kratke čarape i crnu majicu dugih rukava. Skupila je kosu u kratki konjski rep, izašla iz kupaonice i ušla u zamračenu spavaću sobu, gdje se, zbog tihih zvukova koje je ispuštao njezin suprug pri hrkanju, skoro opet uvukla u krevet. U prošlosti bi učinila baš to, privila bi se uz njega.

Izlazeći iz sobe zatvorila je vrata uz škljocaj i krenula niz hodnik do stepenica.

Pod blijedim sjajem staromodnih noćnih svjetala, prošla je kraj zatvorenih vrata dječjih soba. No ona više nisu bila djeca. Jillian je bila devetnaestogodišnjakinja i studentica druge godine na UCLA-u koja je sanjala o tome da postane liječnica, a Maddy —

Meredithina mala — bila je osamnaestogodišnjakinja i brucošica na Vanderbilu. Bez njih, ovaj se dom — i Meredithin život — činio pustijim i tišim no što je očekivala. Posvetila je dvadeset godina svog života kako bi bila onakva majka kakvu sama nije imala, i uspjela je u tome. Ona i njezine kćeri postale su najbolje prijateljice. Zbog njihove odsutnosti osjećala se prepuštena slučaju, pomalo besciljno. Zнала je da je to budalasto. Imala je puno posla. Samo su joj nedostajale djevojke, to je sve.

Krenula je dalje. U posljednje vrijeme činilo se da je to najbolji način da svlada situacije.

Dolje u dnevnom boravku zaustavila se dovoljno dugo da upali svjetiljke na božićnom drvcu. U predvorju su psi skočili na nju, lajući i mašući repovima.

»Luke, Leia, bez skakanja«, izgrdila je haskije, češkajući ih iza ušiju dok ih je vodila do stražnjih vrata. Kad ih je otvorila, uletio je hladan zrak. Protekle noći opet je padao snijeg. Iako je još uvijek bilo mračno tog jutra sredinom prosinca, mogla je razabrati blijedi biserni sjaj ulice i polja. Njezin dah pretvorio se u magličasto perje.

U trenutku kad su svi bili vani te krenuli, bilo je 6.10, a nebo je bilo tamne purpurnosive boje.

Baš na vrijeme.

Meredith je prvo trčala sporo kako bi se priviknula na hladnoću. Kao što je činila svako jutro radnog tjedna, trčala je pošljunčanom cestom koja je prolazila kraj kuće njezinih roditelja sve do jedne uske ulice koja se otprilike kilometar i pol uspinjala brežuljkom. Otamo je pratila zavoj do golf-terena pa potom krenula natrag. Točno šest kilometara. To je bila rutina koju je rijetko propuštala; ustvari nije imala izbora. Sve vezano uz Meredith bilo je veliko po prirodi. Bila je visoka, imala široka ramena, zaobljene kukove i velika stopala. Čak su se i njezine crte lica činile previše izražajnim za njezino blijedo, ovalno lice — imala je velika usta u stilu Julije Roberts, ogromne smeđe oči, guste obrve i gustu kosu. Samo je uz stalno vježbanje, pažljivu dijetu, dobra sredstva za kosu i par velikih škarica mogla izgledati dobro.

Skrenuvši u svoju ulicu, izlazeće sunce osvjetljavalo je planine, a vrhovi pokriveni snijegom poprimili su ljubičastu i ružičastu boju.

S obje strane, tisuće golih, tankih stabala jabuke virilo je kroz snijeg i nalikovalo na smeđe šavove na bijeloj tkanini. Taj plodni komad zemlje pripadao je njezinoj obitelji već pedeset godina, a u sredini, visoko i ponosno, uzdizao se dom u kojem je odrasla. Belye Nochi. Čak je i u polumraku djelovao apsurdno neumjesno i razmetljivo.

Meredith je nastavila trčati uzbrdo, sve brže i brže, dok gotovo više nije mogla disati te počela osjećati bol u slabinama.

Zaustavila se pred svojim prednjim trijemom u trenutku kad se dolina punila sjajnom, zlatnom svjetlošću. Nahranila je pse i požurila gore. Ušla je u kupaonicu u trenutku u kojem je Jeff izlazio iz nje. Samo ogrnut ručnikom, s još uvijek mokrom, prosijedom, plavom kosom, okrenuo se postrance kako bi ona prošla, a ona je učinila istu stvar. Oboje su šutjeli.

U 7.20 sušila je kosu, u 7.30 — točno na vrijeme — odjenula je crne traperice i prikladnu zelenu košulju za posao. Malo olovke za oči, nešto rumenila i maskare, sloj ruža za usne, i bila je spremna za polazak.

Dolje je ugledala Jeffa za kuhinjskim stolom kako sjedi u svom uobičajenom stolcu i čita *The New York Times*. Psi su spavali kraj njegovih nogu.

Otišla je do lonca za kavu, usula sebi jednu šalicu . »Hoćeš još kave?«

»Imam dovoljno«, rekao je ne dižući pogled.

Meredith je umiješala sojino mlijeko u svoju kavu promatrajući kako se mijenja boja. Palo joj je na pamet da su ona i Jeff u posljednje vrijeme razgovarali s neke distance, poput stranaca — ili otriježnjenih partnera — i to samo o poslu ili djeci. Bezuspješno se pokušavala sjetiti kad su posljednji put vodili ljubav.

Možda je to bilo normalno. Sigurno jest. Nakon toliko godina braka, vrlo je vjerojatno da će doći do tihih razdoblja. No ipak ju je ponekad rastuživalo sjećanje na to koliko su nekoć bili

strastveni. Imala je četrnaest godina kad su prvi put izašli (gledali su film *Mladi Frankenstein*; još im je uvijek bio jedan od omiljenih filmova), i posve iskreno, tad je posljednji put doista pogledala nekog drugog momka. To joj se sad činilo neobičnim, nije se smatrala romantičnom ženom, no praktički se zaljubila na prvi pogled. Otkad zna za sebe, on je bio dio njezina života.

Rano su se vjenčali — previše rano; doista — a ona je išla za njim na koledž u Seattle, radeći noću i vikendima u zadimljenim barovima kako bi mu platila školarinu. Bila je sretna u njihovu neudobnom, sićušnom stanu u sveučilišnoj četvrti. Zatrudnjela je na posljednjoj godini studija. Isprva ju je to užasnulo. Brinula se da nalikuje na majku i da roditeljstvo neće biti ugodno iskustvo. No otkrila je, uz duboki osjećaj olakšanja, da je puka suprotnost svoje majke. Možda je pomoglo to što je bila mlada. Zna se da mama nije bila mlada kad se rodila Meredith.

Jeff je odmahnuo glavom. To je bila sitna gesta, jedva pokret, ali vidjela ju je. Ona je oduvijek bila usklađena s njim, i u posljednje je vrijeme njihovo uzajamno razočaranje stvaralo zvukove, poput prodornog zvižduka koji su samo oni mogli čuti.

»Molim?« rekla je.

»Ništa.«

»Nisi bez razloga odmahnuo glavom. Što je?«

»Pitao sam te nešto.«

»Nisam te čula. Pitaj me ponovno.«

»Nema veze.«

»Dobro.« Uzela je kavu i krenula prema blagovaonici.

To je učinila stotinu puta, no dok je prolazila ispod staromodnog lusteru s beskorisnim komadićem plastične imele, njezin se stav promijenio.

Promatrala se iz neke udaljenosti: četrdesetogodišnja žena, drži šalicu kave, gleda u dva prazna mjesta za stolom, supruga koji je još uvijek tu, i u djeliću sekunde pitala se kakav je život ta žena mogla imati. Da se nije vratila kući da upravlja voćnjakom i podigne djecu. Da se nije udala toliko mlada. Kakva je žena mogla postati?

A zatim je sve to nestalo poput mjehurića od sapunice, i ona je bila tamo gdje pripada.

»Hoćeš li biti kod kuće za večeru?«

»Zar to nisam uvijek?«

»Sedam sati«, rekla je.

»Svakako«, rekao je, okrenuvši stranicu. »Odredimo vrijeme.«

Meredith je u osam sati bila za svojim stolom. Kao i obično, stigla je prva i paleći svjetla prolazila je na kocke podijeljenim prostorom u skladištu na drugom katu. Prošla je kraj očeva ureda — trenutačno praznim — zaustavivši se samo onoliko dugo da baci pogled na plakete kraj njegovih vrata. Trinaest su ga puta izabrali za Uzgajivača godine i njegovi su ga konkurenti još uvijek redovno pitali za savjet. Nije bilo važno što se samo povremeno pojavljivao u uredu i što je posljednjih deset godina bio gotovo umirovljen. On je još uvijek bio zaštitno lice voćnjaka Belye Nochi, čovjek koji je utirao put jabukama Golden Delicious u ranim šezdesetim godinama, Granny Smith u sedamdesetima, i zauzeo se za Braeburn i Fuji u devedesetima. Njegovi načini hladnog skladištenja radikalno su izmijenili posao te omogućili da se najbolje jabuke izvoze na tržišta širom svijeta.

Ona je, dakako, imala ulogu u razvoju i uspjehu tvrtke. Pod njezinim se vodstvom proširio prostor za hladno skladištenje i veliki dio njihova posla danas bio je vezan skladištenje voća drugih uzgajivača. Pretvorila je stari štand s jabukama uz cestu u dućan u kojem su se prodavali ručno izrađeni predmeti, posebna jela i Belye Nochi memorabilije. U ovo vrijeme godine — za blagdana — kad su vlakovi puni turista stizali u Leavenworth na svečanost paljenja drva poznatu širom svijeta, priličan broj turista posjećivao je i dućan.

Prvo je podigla slušalicu i nazvala svoju mlađu kćer. Bilo je negdje oko jedanaest sati u Tennesseeju.

»Halo«, promrmljala je Maddy.

»Dobro jutro«, vedro je rekla Meredith. »Čini se da je netko prespavao jutro.«

»O, mama. Bog. Bila sam budna do kasno. Učila sam.«

»Madison Elizabeth«, bilo je sve što je Meredith morala reći kako bi bilo jasno što misli.

Maddy je udahnula. »Okej. Bila sam na zabavi udruženja studenata.«

»Znam koliko je sve to zabavno, i kako želiš iskusiti svaki trenutak na koledžu, ali tvoj je prvi završni ispit sljedeći tjedan. Utorak ujutro, zar ne?«

»Da.«

»Moraš naučiti izbalansirati školske obaveze i zabavu. Zato digni svoje bijelo dupe iz kreveta i idi na predavanje. To je životna vještina — zabavljati se cijelu noć i dići se na vrijeme.«

»Svijet neće stati ako ne odem na jedno predavanje iz španjolskog.«

»Madison.«

Maddy se smijala. »Okej, okej. Ustajem. Španjolski 101, stižem. *Hasta la vista...* ba-by.«

Meredith se nasmiješila. »Nazvat ću te u utorak da vidim kako je prošao tvoj govor. I, nazovi sestru. Pod stresom je zbog ispita iz organske kemije.«

»Okej, mama. Volim te.«

»I ja tebe volim, princezo.«

Meredith je poklopila slušalicu i osjećala se bolje. Sljedeća tri sata bacila se na posao. Ponovno je čitala posljednji izvještaj o urodu kad je zazvonio telefon.

»Meredith? Otac vam je na liniji jedan.«

»Hvala, Daisy.« Primila je poziv. »Bog, tata.«

»Mama i ja smo se pitali možeš li danas doći na ručak.«

»Zatrpana sam poslom, tata —«

»Molim te?«

Meredith nikad nije mogla odbiti oca. »U redu. Ali moram se vratiti do jedan.«

»Izvršno«, rekao je, i u njegovu je glasu mogla čuti kako se smješka.

Poklopila je slušalicu i vratila se poslu. U posljednje je vrijeme, zbog rasta proizvodnje, pada potražnje i naglog skoka troškova izvoza i transporta, dane provodila gašenjem uzastopnih požara, a današnji dan nije bio iznimka. Do podneva se u donji dio lubanje uvukla glavobolja izazvana stresom te počela tutnjiti. No ipak se smješkala svojim zaposlenicima dok je napuštala ured i prolazila hladnim skladištem.

Za manje od deset minuta zaustavila se pred garažom svojih roditelja.

Kuća je sa svojom verandom na dva kata u obliku tornjića i pomno izrađenim izrezbarenim ukrasima izgledala kao da je izašla iz ruske bajke, osobito u ovo doba godine kad su na strehama i ogradama svjetlucala božićna svjetla. Bakreni krov bio je danas bez sjaja zbog sivog zimskog vremena, no za vedra dana sjajio je poput tekućeg zlata. Okružena visokim, elegantnim jablanima i smještena na blagoj uzvisini koja je gledala na dolinu, ova je kuća bila toliko slavna da su se turisti često zaustavljali kako bi je fotografirali.

Prepustiti majci da izgradi nešto toliko apsurdno neumjesno. Ruska dača, ili vrtna kućica u državi Washington na Zapadnoj obali. Čak je i ime voćnjaka bilo apsurdno. Belye Nochi.

Doista, Bijele noći. Ovdje su noći bile mračne poput novog asfalta.

To ne znači da je majka marila za to što je okružuje. Opet je bilo po njezinu, ništa drugo. Što god je Anja Watson poželjela, suprug joj je dao, i očito je poželjela bajkovit dvorac i voćnjak s ruskim imenom koje se ne može izgovoriti.

Meredith je pokucala i ušla. Kuhinja je bila prazna, veliki lonac juhe lagano se kuhao na štednjaku.

Svjetlost je u dnevnom boravku prodirala kroz velike zaobljene prozore na sjevernom djelu sobe — slavni tornjić Belye Nochi. Drveni podovi sjajili su se od zlatnog pčelinjeg voska na kojem je majka insistirala iako je podove pretvarao u klizalište ako bi se tko usudio hodati u čarapama. Golemi kamini kamin dominirao je središnjim djelom sobe; nagomilana oko njega bila je skupina bogato podstavljenih antiknih sofa i naslonjača. Iznad kamina visjelo je ulje na platnu s ruskom trojkom — romantična kočija koju vuku prikladni konji — koja klizi snježnim poljem. Čisti *Doktor Živago*. S njezine lijeve strane visjelo je desetak fotografija ruskih crkava, a ispod njih bio je majčin »molitveni kutak«, na stolu izložene antikne ikone i jedna svijeća koja je gorjela čitavu godinu.

Pronašla je oca na njegovu omiljenom mjestu na dnu sobe, uz bogato ukrašeno božićno drvce. Ležao je ispružen na crvenim jastucima od angorske vune na otomanu i čitao. Njegova kosa, ono što je ostalo od nje u osamdeset i šestoj godini, stršila je u sijedim čupercima s ružičastog tjemena. Previše desetljeća provedenih na suncu njegovu je kožu naboralo i prekrilo mrljama, a imao je pogled psa jazavčara čak i kad se smješкао, ali tužan izraz lica nikoga nije mogao prevariti. Svi su voljeli Evana Whitsona. Bilo je nemoguće ne voljeti ga.

Njegovo se lice ozarilo pri njezinu ulasku. Ispružio je ruku i čvrsto stisnuo njezinu, a potom je pustio. »Mami će biti jako drago vidjeti te.«

Meredith se nasmiješila. To je bila igra koju su igrali godinama. Tata se pretvarao da mama voli Meredith i Meredith se pretvarala da mu vjeruje. »Sjajno. Je li na gornjem katu?«

»Jutros je nisam mogao izvući iz vrta.«

Meredith nije bila iznenađena. »Idem po nju.«

Ostavila je oca u dnevnom boravku i kroz kuhinju ušla u svečanu blagovaonicu. Kroz francuske prozore ugledala je veliki komad snijegom prekrivenog tla, s mnogobrojnim uspavanim stablima jabuke u daljini. Bliže, ispod magnolije stare pedeset godina s granama ukrašenim ledenim sigama, nalazio se mali pravokutni vrt ograđen antiknom ogradom od kovanog željeza. Ukrašena

kapija bila je isprepletana smeđom biljkom penjačicom. Ljeti je kapija bila puna zelenog lišća i bijelih cvjetova. Sad je svjetlucala od mraza.

I tu je bila ona: njezina osamdeset i nešto godišnja majka, zamotana u vunene pokrivače, sjedila je na crnoj klupi u takozvanom zimskom vrtu.

Počeo je padati lagani snijeg; slične pahulje pretvorile su prizor u zamagljeno impresionističko platno na kojem ništa nije izgledalo dovoljno stvarno da bi se moglo dotaknuti. Uređeni grmovi i bazen za ptice bili su prekriveni snijegom pretvarajući vrt u neobičan, nadrealan svijet. Očekivano, njezina je majka sjedila usred njega, nepomična, ruku skrštenih u krilu.

To je strašilo Meredith u djetinjstvu — sva ta osamljenost u njezinoj majci — no odrastajući to ju je zbunjivalo, a potom i razdraživalo. Žena majčinih godina nije imala pravo sjediti sama na hladnoći. Njezina majka tvrdila je da je to zbog uništenog vida, no Meredith joj nije vjerovala. Bilo je točno da oči njezine majke ne vide boje — mogla je vidjeti samo crnu i bijelu te nijanse sive — no Meredith to nije nikad, čak ni kad je bila dijete, smatrala dovoljnim razlogom za gledanje u prazno.

Otvorila je vrata i izašla na hladnoću. Njezine čizme potonule su u snijeg koji je sezao do gležnjeva; tu i tamo, škripali su smrznuti komadi ispod cipela, a više no jedanput skoro se poskliznula. »Ne bi trebala biti vani, mama«, rekla je, približavajući joj se. »Dobit ćeš upalu pluća.«

»Mora biti hladnije kako bih dobila upalu pluća. Samo je nekoliko stupnjeva ispod nule.«

Meredith je zakolotala očima. Njezina majka uvijek je davala takve besmislene komentare. »Imam samo sat vremena za ručak, stoga je bolje da udeš.« Njezin glas doimao se oštrim u mekoći padajućeg snijega, trznula se i poželjela da je snizila ton zaobljenim samoglasnicima. Što je to u njezinoj majci izvlačilo ono najgore iz nje? »Jesi li znala da me je pozvao na ručak?«

»Naravno«, rekla je njezina majka, ali Meredith je osjetila da laže.

Majka se digla s klupe jednom laganom kretnjom, poput drevne boginje navikle na obožavanje i divljenje. Njezino je lice bilo iznenađujuće glatko i bez bora, njezina koža besprijeekorna i gotovo prozirna. Imala je tijelo na kojem su joj zavidjele druge žene. No njezine su oči ocrtavale njezinu ljepotu. Duboko smještene i obrubljene gustim trepavicama, bile su neobične plavo-zelene boje išarane zlatnom. Meredith je bila sigurna da nitko nije mogao zaboraviti te oči. Kako ironično da oči takve neobične nijanse nisu mogle vidjeti boje.

Meredith je majku primila za lakat, odvela od klupe, i tek je dok su hodale uočila da su majčine ruke bile gole i plave.

»Pobogu. Ruke su ti plave. Trebala bi nositi rukavice na ovakvoj hladnoći —«

»Ti ne znaš što je to hladnoća.«

»Što god, mama.« Meredith je tjerala majku uz stražnje stepenice u toplu kuću. »Možda bih trebala pripremiti kupku kako bi se zagrijala.«

»Ne želim da mi bude toplo, hvala ti. Četrnaesti je prosinac.«

»U redu«, rekla je Meredith, promatrajući drhtavu majku kako odlazi do štednjaka kako bi promiješala juhu. Čupavi sivi vuneni pokrivač polagano je skliznuo na pod.

Meredith je prostrla stol, i nekoliko dragocjenih trenutaka sobu je ispunila buka, barem nešto što je nalikovalo na odnos.

»Moje djevojke«, rekao je tata ulazeći u kuhinju. Bio je blijed i slabašan, njegova nekoć široka ramena posve su se smanjila zbog gubitka težine. Prilazeći, spustio je ruke na njihova ramena, te privukao Meredith i majku k sebi. »Obožavam kad smo zajedno za ručak.«

Mama se strogo osmjehnula. »Kao i ja«, rekla je svojim osornim, akcentuiranim glasom.

»I ja«, rekla je Meredith.

»Dobro. Dobro.« Tata je kimnuo i otišao do stola.

Mama je donijela pladanj i još uvijek tople kriške kukuruznog kruha s feta-sirom i maslacem, stavila jednu na svaki tanjur i potom donijela zdjele s juhom.

»Jutros sam propješačio voćnjak«, rekao je tata.

Meredith je kimnula i sjela kraj njega. »Pretpostavljam da si uočio kraj polja A?«

»Da. Ta padina brijega zadaje nam brige.«

»Ed i Amanda brinu se o tome. Ne brini se za urod.«

»Nisam se brinuo, zaista. Mislio sam na nešto drugo.«

Jela je juhu, bila je izdašna i ukusna. Domaće janjeće okruglice u pikantnoj juhi od šafrana s mekanom tjesteninom od jaja. Da nije ekstremno pažljiva, pojela bi sve, te morala trčati još kilometar i pol ovo poslijepodne. »O, da?«

»Želim na to polje posaditi grožđe.«

Meredith je polagano spustila žlicu. »Grožđe?«

»Golden Delicious više nisu naše najbolje jabuke.« Prije negoli ga je uspjela prekinuti, podigao je ruku. »Znam. Znam.« Izgradili smo ovo mjesto zahvaljujući njima, no vremena se mijenjaju. Trebamo jabuke koje se bolje i duže mogu skladištiti i prevoziti. Moramo se nastaviti mijenjati i proširivati asortiman. Vino je u modi. Mislim da bismo mogli raditi ledeno vino i barem imati kasnu berbu.«

»U ovim vremenima, tata? Azijska tržišta se smanjuju i transport našeg voća stoji nas čitavo bogatstvo. Sve je više konkurencije. K vragu, dobit nam je prošle godine pala za dvanaest posto, a ni ove godine ne izgleda ništa bolje. Jedva preživljavamo.«

»Trebala bi slušati oca«, rekla je mama.

»O, molim te, mama. Nisi bila u skladištu otkad smo obnovili sustav hlađenja. A kad si posljednji put barem pogledala izvještaj s kraja godine?«

»Dosta«, rekao je tata s uzdahom. »Nisam želio započeti raspravu.«

Meredith je ustala. »Moram se vratiti na posao.«

Meredith je odnijela zdjelu do sudopera i oprala je. Zatim je preostalu juhu spremila u plastičnu posudu, stavila je u nevjerovatno puni frižider te oprala lonac. Udario je o cjedilo uz zveket koji se doimao glasnim u sobi ispunjenoj tišinom. »Bilo je izvrsno,

mama. Hvala.« Kratko se pozdravila te izašla iz kuhinje. U predvorju je obukla kaput. Bila je vani na trijemu, udisala oštar, ledeni zrak kad joj je prišao tata.

Morala se nasmiješiti. Obožavala je to što nije mogao podnijeti da ode ljutita. »Dobro sam, tata.«

»Znaš kakva je tijekom prosinca i siječnja. Teško podnosi zimu.«

»Znam.«

Zagrlio ju je, te čvrsto držao. »Vas dvije morate se više truditi.«

Meredith nije mogla a da ne bude povrijeđena. Slušala je to od njega čitav svoj život; samo jedanput htjela je čuti kako kaže da bi se mama trebala više potruditi. »Hoću«, rekla je, zaokruživši njihovu malu bajku kao što je uvijek činila. I *doista* će se potruditi. Uvijek je to činila, no ona i njezina majka nikad neće postati bliske. Previše se toga dogodilo što se ne može promijeniti. »Volim te, tata«, rekla je, poljubivši ga u obraz.

»I ja tebe volim, Meredoodle.« Nasmiješio se. »I razmisli o grožđu. Možda ipak mogu biti još i vinar prije no što umrem.«

Mrzila je takve šale. »Jako smiješno.« Okrenuvši se, krenula je prema svom automobilu i upalila motor. Prebacivši terenac u vožnju unatrag, okrenula se. Kroz snijeg na vjetrobrodu koji je nalikovao na čipku, vidjela je svoje roditelje kroz prozor dnevnog boravka. Tata je privukao majku k sebi i poljubio je. Oklijevajući, počeli su plesati, iako vjerojatno nije svirala glazba u kući. Njezinu ocu nije bila ni potrebna; uvijek je govorio da u svom srcu nosi ljubavne pjesme.

Meredith se odvezla od te intimne scene, no sjećanje na to što je vidjela ostalo je s njom. Ostatak radnog dana, dok je analizirala različite aspekte pogona tražeći načine da poveća profit, i dok je sjedila na beskrajnim sastancima vezanim uz upravljanja i planiranja, prisjećala se toga koliko su se njezini roditelji doimali zaljubljenima.

Ustvari nikad nije mogla shvatiti kako žena može toliko strastveno obožavati svog supruga, a istovremeno prezirati svoju

djecu. Ne, to nije bila istina. Mama nije prezirala Meredith i Ninu. Jednostavno nije marila za njih.

»Meredith?«

Naglo je digla pogled. Na trenutak se izgubila u vlastitom svijetu i zaboravila gdje je. Za svojim stolom. Čitajući izvještaj o kukcima. »O, Daisy, oprosti. Izgleda da nisam čula tvoje kucanje.«

»Idem kući.«

»Zar je već toliko kasno?« Meredith je bacila letimičan pogled na sat. Bilo je 6.37. »Sranje. Mislim, do đavola. Kasnim.«

Daisy se nasmijala. »Uvijek radiš dokasno.«

Meredith je počela slagati svoje papire u uredne hrpe. »Pazi kako voziš, gospođice Daisy« — to je bila stara šala no obje su se nasmijale — »i nemoj zaboraviti da Josh iz odbora za jabuke stiže u devet na sastanak. Trebat će nam krafne i kava.«

»Dogovoreno. Laku noć.«

Meredith je spremila stol za sutra i potom izašla.

Snažno je padao snijeg i zamagljivao pogled kroz vjetroman. Brisači su radili najvećom brzinom, no ipak se teško moglo išta razabrati. Svaki par prednjih svjetala koji su joj dolazili u susret trenutačno bi je zaslijepio. Iako je poznavala cestu kao svoj džep, usporila je, te se držala ruba ceste. To ju je podsjetilo na jedini put kad je pokušavala naučiti Maddy kako se vozi po snijegu. Ta uspomena ju je nasmijala. *To je snijeg, mama. A ne led. Ne moram voziti ovoliko sporo. Brže bih pješačila doma.*

To je bila Maddy. Uvijek u žurbi.

Kod kuće, Meredith je zalupila vratima i požurila u kuhinju. Kratak pogled na sat otkrio joj je da kasni. Opet.

Spustila je svoju torbu na pult. »Jeff —«

»Tu sam.«

Pratila je njegov glas do dnevnog boravka. Stajao je za barom koji su ugradili krajem osamdesetih, i točio piće. »Oprosti, kasnim, Snijeg —«

»Da«, rekao je. Oboje su znali da je kasno krenula. »Želiš nešto popiti?«

»Svakako. Bijelo vino.« Pogledala ga je, ne znajući što osjeća. Bio je zgodniji no ikad, sa svojom tamno plavom kosom koja je tek sad počela sijedjeti oko sljepoočnica, snažnom, četvrtastom bradom i uvijek nasmiješenim očima sivim poput čelika. Nije trenirao, jeo je poput konja, no još je uvijek imao blijedu put i žilavo tijelo koje kao da ne stari. Bio je obučen u svom uobičajenom stilu — izbljedjele traperice i stara Pearl Jam majica.

Dodao joj je čašu s vinom. »Kakav ti je bio dan?«

»Tata želi saditi grožđe. A mama je opet bila u zimskom vrtu. Dobit će upalu pluća.«

»Tvoja je majka hladnija no bilo koja poljana vječnog snijega.«

Na trenutak je osjetila godine koje su ih vezivale, sve te veze koje je vrijeme stvorilo. Oblikovao je mišljenje o njezinoj majci prije više od dvadeset godina, i ništa se nije dogodilo što ga je moglo promijeniti. »Amen.« Naslonila se na zid. Najedanput ju je ubrzani dan — tjedan, mjesec — ščepao, i zatvorila je oči.

»Uspio sam napisati jedno poglavlje danas. Kratko je. Samo sedam stranica, ali mislim da je dobro. Napravio sam ti kopiju. Meredith: Mere?«

Otvorila je oči i vidjela kako gleda u nju. Blago se namrštio, pojavile su mu se bore među očima, a ona se pitala je li rekao nešto važno. Pokušala se sjetiti no nije mogla. »Oprosti. Dug dan.«

»Imaš ih dosta u posljednje vrijeme.«

Nije znala čuje li optužujući ton u njegovu glasu ili se radilo samo o pukoj iskrenosti. »Znaš kakva je situacija zimi.«

»I u proljeće. I ljeti.«

Dobila je odgovor: optuživanje. Još prošle godine pitala bi ga što nije u redu među njima. Rekla bi mu koliko se izgubljenom osjeća u bezbojnim detaljima svog svakodnevnog života i koliko joj nedostaju djevojke. No takva vrsta intimnosti činila se nemoćom u posljednje vrijeme. Nije bila posve sigurna u to kako se to dogodilo, ili kada, no činilo se da je udaljenost među njima sve veća, poput mrlje od tinte koja na svemu ostavlja tragove. »Da, pretpostavljam.«

»Idem u ured«, rekao je iznenada, posegnuvši za jaknom koju je prebacio preko naslona stolca.

»Sad?«

»Zašto ne?«

Pitala se je li to doista pitanje. Je li želio da ga zaustavi, da mu da razlog da ostane, ili je želio otići? Nije bila sigurna, i doista, trenutačno nije ni marila za to. Bilo bi lijepo pripremiti toplu kupku, popiti čašu vina i ne morati razmišljati o tome što reći za večerom. Još bolje što uopće ne mora kuhati večeru. »Onako.«

»Da«, rekao je i poljubio je u obraz. »To sam i mislio.«